

Reactie College

(3 oktober 2018)

op

Aanbevelingen

Projectplan Huisvesting, Inburgering en Participatie Vergunninghouders

Adviesraad Sociaal Domein, 12 mei 2017

Algemeen

Zoals in het projectplan wordt aangegeven, vergt de gewenste integratie zo'n 8 tot 10 jaar. De nadruk in het projectplan ligt, begrijpelijk, vooral op de huisvesting in 2017. De intenties en plannen voor de komende jaren zijn aangegeven, maar zijn minder in beleid omgezet. Toch is deze zeer lange periode van economische afhankelijkheid een grote zorg zowel voor de vergunninghouder (eigenwaarde), als ook voor de Gemeente en gemeenschap (kosten). Topprioriteit zou moeten zijn deze periode (aanmerkelijk) te bekorten. Uit discussies, ook in de ASD op 11 mei met de Gemeente, blijkt dat werk een goede hefboom is om dat doel te bereiken.

Het verdient aanbeveling de horizon van het projectplan meer in overeenstemming te brengen met de horizon van de gewenste integratie en expliciet te formuleren dat het beleid is gericht op het zo snel mogelijk bereiken van economische zelfstandigheid van de vergunninghouders.

Reactie:

In het projectplan is een alinea toegevoegd waarin verduidelijkt wordt dat het proces gericht is op het zo snel mogelijk bereiken van economische zelfstandigheid van vergunninghouders. Dit zou meetbaar gemaakt kunnen worden door de uitkeringsduur te verkorten. Hierop zijn dusdanig zoveel factoren van invloed, die de meetbaarheid bemoeilijken.

Uit het projectplan:

'De pijlen hieronder volgen elkaar op, maar in de praktijk is het een proces waarin de diverse aandachtsgebieden gelijktijdig worden opgepakt en parallel aan elkaar verlopen. Dit plan heeft de focus op het realiseren van betere verbindingen tussen de aandachtsgebieden met als doel dat een vergunninghouder zo snel mogelijke economische zelfstandigheid bereikt.'

Het verdient sterke aanbeveling primair te zorgen voor scholing voor jongere en werk(ervaring) voor oudere vergunninghouders. Dat kan mogelijk worden bereikt door de coördinator werk de centrale regierol te geven en deze rol kwalitatief sterk in te vullen.

Reactie:

Het onderdeel Inburgering is gewijzigd naar Taal. Binnen dit onderdeel is opgenomen dat aandacht is voor scholing van jongere vergunninghouders en via welke weg dit momenteel gebeurt.

Uit het projectplan:

'In Nuenen is de afspraak met de scholen dat de kinderen in principe naar de Wereldwijzer in Eindhoven gaan. Dit is een school die onderwijs biedt aan leerlingen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar direct afkomstig uit het buitenland. Zij leren de Nederlandse taal begrijpen, spreken, lezen en schrijven zodat zij daarna aansluiting kunnen vinden in het reguliere onderwijs. De scholen gaan ieder half jaar in gesprek met de gemeente.'

Het Voortgezet Onderwijs Anderstaligen (VOAT) biedt eerste opvang voor jongere anderstaligen in de leeftijd na de basisschool. Na deze opleiding stromen de jonge vergunninghouders uit naar het regulier voortgezet onderwijs, mbo-opleidingen of naar werk.'

'Dienst Dommelvallei voert beleid uit overeenkomstig de Participatiewet. Dit beleid is onder meer gericht op de doelgroep vergunninghouders. Dit betekent dat er in het proces aandacht is voor taal, het opdoen van (on)betaalde werkervaring, vrijwilligerswerk en het doorgeleiden naar de arbeidsmarkt.'

Het verdient aanbeveling een sneller traject te realiseren door werk, opleiding en inburgering gelijktijdig aan te pakken en centraal goed en actief te monitoren.

Reactie:

In de inleiding van onderdeel C, Inburgering en Participatie, wordt beschreven op welke wijze de diverse aandachtsgebieden werk, opleiding en inburgering gelijktijdig worden aangepakt. Binnen het onderdeel werk is aangegeven dat de consulent POP zorg gaat dragen voor het monitoren van de voortgang op deze onderdelen.

Het getuigt van inzicht en moed om voor het complexe probleem van de komst, de huisvesting en de integratie van een relatief grote groep vergunningshouders een aparte projectorganisatie te gebruiken met duidelijke politieke aansturing en helder geformuleerde coördinatoren en casemanagers met hun taken. Dit vergroot de kans op succes.

Het verdient aanbeveling dat de projectorganisatie efficiënt, effectief en slagvaardig kan handelen. Dat vergt dat zij overzicht, kennis van zaken en doorzettingsmacht heeft. Daarvoor zijn nodig duidelijke hiërarchische korte lijnen, helder omschreven verantwoordelijkheden, bevoegdheden en korte besluitvormingsprocedures. Een organogram van de beoogde opzet zal/kan dit verduidelijken en aangeven dat de werkwijze anders wordt dan tot nu gebruikelijk is.

Reactie:

Aan het projectplan is een organogram toegevoegd om de beoogde opzet te verduidelijken. Tot op heden was er geen hoofdverantwoordelijke voor de processen rondom vergunninghouders. In het projectplan is een alinea toegevoegd om de rol van de regisseur te verhelderen. De regisseur maakt deel uit van het cluster Welzijn van de afdeling Samenleving.

Uit het projectplan:

'De regisseur is de spil van het totale projectplan. Als eindverantwoordelijke blijft deze nagaan of de taken die door andere organisaties worden opgepakt, daadwerkelijk worden nagekomen. De regisseur fungeert als aanspreekpunt en draagt zorg voor proces- en kwaliteitsverbetering. Ook legt de regisseur verbanden tussen de betrokken partijen rondom vergunninghouders voor een betere samenwerking. Met de samenwerkingspartners kunnen afzonderlijke en meetbare doelen worden afgesproken gericht op de inburgering en participatie van vergunninghouders.'

Het verdient aanbeveling te leren van deze projectmatige aanpak van een complex probleem. Het kan een stimulans worden om de Gemeentelijke organisatie o.a. ook voor de complexe problemen van de Transformatie in het Sociale Domein op deze wijze in te richten.

Reactie:

Projectmatig werken is al geruime tijd gangbaar binnen de gemeente.

Het projectplan toont een positieve houding over de komst naar en de opvang en de integratie van vergunninghouders in Nuenen c.a.. De politieke leiding en de schrijvers zijn doordrongen van het feit dat

de komst van vergunninghouders en hun integratie in onze gemeente lastige processen zijn, waarvoor een draagvlak en een lange adem nodig zijn. Uit het projectplan blijkt ook dat geleerd is van en gekeken is naar ervaringen in andere gemeenten. De komst zelf wordt, terecht, niet ter discussie gesteld. Het projectplan is minder duidelijk in het benoemen en het vermijden van verdringing van aandacht en middelen voor andere Nuenenaren met vergelijkbare problemen rond huisvesting, sociaal isolement en werk. Dat vermindert het gewenste en noodzakelijke draagvlak. *Het verdient aanbeveling op dit punt duidelijker te zijn.* 2

Reactie:

Dat is verduidelijkt. In het projectplan is onderstaande nu opgenomen bij de randvoorwaarden:

Uit het projectplan:

‘De gemeente streeft naar het op korte termijn toevoegen van meer sociale huurwoningen voor een mix aan doelgroepen en het daarmee ook voorkomen van verdringing op de sociale woningmarkt. Toelichting: De gemeente kent verhoudingsgewijs weinig sociale huurwoningen (circa 16% van de totale woningvoorraad) en wordt ook nog eens geconfronteerd met een plotseling toegenomen vraag door de komst van vergunninghouders. De gemeente wil daarom op de korte termijn meer woningen realiseren. Deze kunnen tijdelijk van aard zijn met een maximale termijn van 10 jaar. De gemeente vindt het belangrijk dat ook de mensen die al langere tijd op zoek zijn naar een sociale huurwoning passende huisvesting kunnen krijgen. Bij een project voor het toevoegen van (tijdelijke) woningen wordt dan ook maximaal 50% toegewezen aan vergunninghouders en het overige deel aan overige woningzoekenden. Voor het totale woningbezit van woningcorporaties wordt het beleid gehanteerd dat maximaal 25% procent van vrijkomende woningen worden toegewezen aan zogenaamde urgent woningzoekenden, waaronder ook vergunninghouders. De overige 75% van het vrijkomende woningaanbod wordt aan regulier woningzoekenden toegewezen, waarmee geborgd wordt dat ook regulier woningzoekenden aan bod blijven komen voor een passende woning.’

Het is een omissie dat in het aan de ASD aangeboden beleidsplan de financiële paragraaf niet is ingevuld. Het is voor de ASD nu niet te beoordelen of de voorgestelde plannen financieel zijn onderbouwd. Het ontbreken van deze financiële gegevens geldt voor de hele planningshorizon van 10 jaar. Aangegeven zou moeten zijn of de Gemeente van de centrale overheid voor de taken uit dit projectplan voor de volledige tijdshorizon voldoende extra middelen krijgt, hetzij als doeluitkering, hetzij via (een aanpassing van) de verdeelsleutels in het Gemeente toewijzingsmodel van Binnenlandse Zaken. Anders dreigt verdringing en vermindering van het draagvlak. *Het is noodzakelijk in het definitieve projectplan dat wordt voorgelegd aan de Raad, deze financiële gegevens wel op te nemen.*

Reactie:

De financiële paragraaf was nog niet gereed. Inmiddels is deze toegevoegd aan het projectplan en raadsvoorstel.

De Gemeente neemt in het projectplan terecht een actieve en stimulerende en, in mindere mate, een coördinerende rol. Op veel punten is en blijft de Gemeente toch de eindverantwoordelijke. *Het verdient aanbeveling dat de Gemeente, als eindverantwoordelijke, steeds blijft nagaan of de gedelegeerde taken daadwerkelijk worden nagekomen.*

Op veel plaatsen wordt beleid geformuleerd. Mede om draagvlak te krijgen en te behouden moet de formulering helder en niet verhullend zijn. Niet altijd is duidelijk wanneer het beleid volgens de Gemeente succesvol is en hoe het kan worden geëvalueerd. Dat kan beter. *Het verdient aanbeveling de beleidsdoelen helderder en daarmee beter toetsbaar te maken. Dat vereist het “meetbaar maken” van elk beleidsdoel.*

Reactie:

Het is lastig om doelen als betere integratie en het meedoen in de samenleving concreet meetbaar te maken. Het projectplan beschrijft dan ook de verbeteringen die in het proces kunnen worden aangebracht. Wij hebben hier geen aanpassingen doorgevoerd in het projectplan.

In het projectplan worden regelmatig kennis van normen en waarden genoemd. In Nederland is er niet een éénduidige cultuur, veel is in ontwikkeling en wijzigt nog wel eens. De maatschappij is dynamisch. Gemist wordt kennis van de wet. Voorbeeld: gelijkheid van man en vrouw hoort tot onze waarden maar ligt ook en vooral vast in de wet.

Het verdient aanbeveling niet alleen te verwijzen naar de normen en waarden in Nederland, hetgeen bij een heterogene bevolking niet eenvoudig is, maar vooral naar de in de Nederlandse en Europese wetten verankerde rechten en plichten.

Reactie:

De opmerking is toegevoegd.

Uit het projectplan:

‘Er wordt meer inhoud gegeven aan het participatieverklaringstraject door workshops te organiseren over ‘Normen en Waarden’, ‘Budgetteren’, ‘Gezondheid en Welzijn’. Deze trainingen zullen in samenwerking met Vluchtelingenwerk en Dienst Dommelvallei worden opgezet. De workshops hebben de bedoeling de vergunninghouders zelfredzaam te maken en kennis over te dragen over de Nederlandse normen en waarden. Ook de rechten en plichten van de Nederlandse en Europese wetten zijn een onderdeel in deze workshops. Het einddoel is natuurlijk integratie.’

Deel A

Er worden 2 projectdoelen geformuleerd. Het eerste is duidelijk en evalueerbaar. Het tweede klinkt ambitieus, maar is niet onderbouwd. *Het verdient aanbeveling het tweede projectdoel duidelijker te formuleren en aan te geven hoe het bereiken van dit doel kan worden geëvalueerd. Wanneer is de Gemeente tevreden?*

Reactie:

Ook hier is het lastig om doelen als betere integratie en het meedoen in de samenleving concreet meetbaar te maken. Het projectplan beschrijft dan ook de verbeteringen die in het proces kunnen worden aangebracht. Wij hebben hier geen aanpassingen doorgevoerd in het projectplan.

Expliciet wordt vermeldt dat voor huisvesting de horizon zich beperkt tot 2017 en dat voor 2018 geen problemen worden verwacht. Dat maakt het voeren van beleid minder moeilijk.

Het verdient aanbeveling de verwachting dat er in 2018 geen problemen worden verwacht beter te onderbouwen. Immers, ook in 2018 kunnen nieuwe vergunningshouders aan de Gemeente worden toebedeeld.

Reactie:

Er is op dit moment nog geen definitieve taakstelling voor 2018 en daarom is er geen verdere onderbouwing gegeven. Op basis van een verwachte prognose voor 1^e helft 2018 kan wel worden gezegd dat wij geen problemen verwachten. Deze prognose is gebaseerd op instroomgegevens van het COA.

Het is moedig en noodzakelijk dat met de inwoners open wordt gecommuniceerd. De Gemeente heeft die ambitie en voert die, naar we kunnen waarnemen, op dit moment ook goed uit.

Deel B Huisvesting

Compliment dat er in het projectplan breed en creatief is gedacht over oplossingen (sociale woningbouw, splitsen woningen, verbouw kantoren, kamerverhuur en tijdelijke woonunits). *Het verdient aanbeveling rekening te houden met het profiel (achtergrond, opleiding, gezinssamenstelling, ..) van de vergunningshouders bij het toewijzen van een woning uit deze categorieën. Streef daarbij naar een heterogene samenstelling per locatie.*

Reactie:

Deze aanbeveling zal worden meegenomen in de uitvoering

Alleen bij de doelen 4.3 en 4.4 wordt de 50% regel toegepast. Dat betekent dat naast de 69 vergunningshouders, 7 andere inwoners direct worden geholpen. Dat is 9%! Door andere beleidsprioriteiten in het verleden is dat nu mogelijk onvermijdelijk, maar toch minder gewenst. *Het verdient aanbeveling duidelijker te beargumenteren en communiceren dat een snelle oplossing zonder verdringing voor 2017 niet meer mogelijk is.*

Reactie:

Bij de regulier inzet van sociale woningen wordt standaard beleid voor toewijzing gevolgd. Daarmee wordt verdringing op de woningmarkt voorkomen. De rijksoverheid heeft bepaald dat vergunninghouders urgenten zijn.

Wat gaat de Gemeente doen om deze ongewenste situatie in de toekomst te vermijden? *Het verdient aanbeveling nu het beleid zodanig in te richten dat deze verdringen de komende jaren zich niet zal herhalen.*

Bij het doel 4.7 wordt geen streefdatum gegeven. *Het verdient aanbeveling ook bij 4.7 een streefdatum en een streefaantal te bouwen goedkope sociale woningen te noemen. Dat verhoogt de kans op realisatie van deze woningen.*

Reactie:

Verdere streefjaren en aantallen zijn of worden vastgelegd in de jaarlijkse prestatieafspraken zoals ook verwoord in het projectplan.

Uit B.7 "De gemeente hecht echter aan een goede ruimtelijke inpassing en zal daar dan ook aandacht aan besteden."

Het verdient aanbeveling dit beleidsdoel meetbaar en evalueerbaar te maken. Wat is de ambitie van de Gemeente op dit punt?

Reactie:

De vakdisciplines zullen dit inhoudelijk beoordelen en bewaken.

Inbreng bewoners. Compliment voor deze sessies. Vraag rijst of het niet huisvesten van vergunninghouders in kleine kernen om reden van het feit dat er geen voorzieningen zijn erg sterk is. Het klinkt als gelegenheidsargument. Punt om te heroverwegen.

Reactie:

In Gerwen en Nederwetten worden binnen het regulier aanbod vergunninghouders gehuisvest. Als het om een tijdelijke locatie gaat, vinden wij het niet gepast. Recent zijn in Gerwen vergunninghouders geplaatst. Daarnaast worden vergunninghouders naar rato verdeeld over de dorpskernen.

Risico's: aan het democratisch besluitvormingsproces (besluiten, beroep en bezwaar) is niets te doen, wel aan een slagvaardiger organisatie, een duidelijk financieel kader en het effect van verdringing (dus meer tijdelijk en definitief bouwen).

Deel C: Inburgering en Participatie

Er ligt een degelijk maar ook warm stuk om zo een complex vraagstuk aan te pakken. We zijn er positief over. Met die positieve blik willen we nog enkele aanbevelingen en tips geven om de participatie te bevorderen.

Er wordt de functie van een Regisseur huisvesting, inburgering en participatie vergunninghouders geformuleerd. Echter, de grootte van deze taak is nog niet kwantitatief onderbouwd.

Het verdient aanbeveling deze functie kwantitatief te onderbouwen. Dat geeft het ambitie- en verwachtingsniveau aan van de Gemeente. Het is ook noodzakelijk voor de financiële onderbouwing.

Reactie:

In de kadernota is de functie van de regisseur opgenomen en in het projectplan is wat meer helderheid gegeven over deze functie.

Er wordt een POP voorgesteld voor elke vergunninghouder. En in 2018 ook voor vergunningshouders uit eerdere jaren. Dat is een goede zaak.

Het verdient aanbeveling expliciet het beleidsdoel te formuleren dat bijvoorbeeld op 1 januari 2018 voor alle 69 vergunningshouders van 2017 een POP is opgesteld, met de betrokken is besproken en is vastgesteld. En bijvoorbeeld dat op 1 januari 2019 een POP is vastgesteld voor alle vergunningshouders/vluchtelingen. Op basis van deze ervaringen lijkt een POP voor alle cliënten van de participatiewet te overwegen. Ook hier een streefdatum melden.

Reactie:

Op dit moment wordt met de WSD een uitwerking gemaakt van het POP-concept. Binnen deze uitwerking zullen afspraken en doelen worden vastgesteld.

Goed dat voor hoger geschoolden wordt verwezen naar het UAF. Zij doen dit werk al jaren en goed. Jammer dat de Gemeente Nuenen c.a. nog niet wordt genoemd als samenwerkingspartner en Eindhoven wel op de website van het UAF. Het UAF wordt mede door donatie gefinancierd. Neemt het UAF elke doorverwezen kandidaat op en heeft het verwijzen naar de UAF financiële gevolgen voor de Gemeente? *Het verdient aanbeveling te zorgen dat de doorverwezen kandidaten vanuit Nuenen c.a. ook daadwerkelijk kunnen worden geholpen. Mogelijk vraagt dat een financiële bijdrage van de Gemeente. Die worden nu nog niet genoemd.*

Reactie:

Hoogopgeleide vergunningshouders kunnen gebruik maken van de regelingen bij het UAF ongeacht in welke gemeente zij wonen.

Uit C1.3: "Op dit moment hebben we als gemeente geen overzicht van de huidige inburgeraars en de voortgang van de inburgeringstrajecten. Dit is een landelijk erkend probleem, dat momenteel erg actueel is." Dit lijkt geen gewenste situatie.

Het verdient aanbeveling dat de actuele stand van het inburgeringstraject van elke vluchteling uiterlijk 31122017 bekend is. De casemanager heeft alle dossiers bekeken en met elke vluchteling gesproken. Niet alleen voor de 69 nieuwe, maar ook voor de vergunningshouders van de voorgaande jaren.

Reactie

In de afspraken met de WSD en met de nieuwe POP consulent zullen afspraken worden gemaakt over het volgen van de inburgeringsdossiers. Het lijkt ons niet haalbaar om alle oud en nieuwkomers per 31 december 2017 in beeld te hebben. De binnenkomst van vergunningshouders is een dynamisch proces. Het gaat om alle vergunningshouders die de afgelopen jaren zijn ingestroomd en inburgeringsplichtig zijn (soms wel vier a vijf jaar terug). In de afspraken met de WSD zullen we wel een streefdatum afspreken.

In 1.4 Participatie worden vele goede voornemens uitgesproken. Hulde.

Het verdient aanbeveling deze voornemens te kwantificeren zodat het voorgenomen beleid voor iedereen duidelijker wordt en na afloop evalueerbaar.

Het verdient aanbeveling de positieve dingen van vergunningshouders expliciet zichtbaar voor de Nuenense gemeenschap. Leg meer nadruk in het Projectplan op de sociale psychologische taakstelling en het positieve van deze diversiteits influx in onze gemeenschap.

☐ *Noem bijvoorbeeld dat je (succes) verhalen van participerende vergunningshouders structureel in media (RondeLinde/NuenenseKrant, LON) organiseert. Met nadruk op de positieve diversiteit die ze in Nuenen brengen. Nuenen heeft profijt van deze nieuwe inwoners, vanwege de 'frisse wind' die ze mee brengen. Bestaande inwoners krijgen zo 'munitie' in handen om positieve inbreng van de vergunningshouders in de Nuenense gemeenschap te benoemen.*

Reactie:

In de uitvoering zetten wij hier op in. We hebben al interviews in de krant georganiseerd met 'oudkomers' en hebben een afspraak ingepland voor het samenstellen van een bundel met persoonlijke verhalen van vluchtelingen.

Zoals elk jaar het Oranjefonds op Burendag buurtactiviteiten sponsort, kan de gemeente ter facilitering verwelcoming in de buurt van een vergunningshouder, voor vergunningshouders leefeenheden (gezin/individu) een bedragje beschikbaar te stellen om iets te koken/bakken voor burendag in zijn/haar wijk.

Reactie:

Daar hebben wij reeds over gesproken met LEVgroep en wordt meegenomen in de uitvoering.

Een succesverhaal kent twee kanten: hoe snel is een nieuwe bewoner hier thuis maar ook hoe snel ziet een bestaande bewoner deze persoon niet meer als nieuw. De nieuwkomer denkt waarschijnlijk: wat is dit voor een dorp en hoe werkt het hier en de bestaande denkt: wat zijn dat voor mensen en hoe moet ik ze zien?

Nieuwkomer Als je zoekt op succesverhalen (en die zijn er genoeg) dan zegt de nieuwe Nederlander vooral: ik leer Nederlands door veel contacten en die wil ik graag. Ik leer de samenleving kennen door er onderdeel van uit te maken. Jullie Nederlanders gebruiken maar korte zinnen want dan gaan jullie weer naar je werk of ergens naar toe. Dus: organiseer bewust langere zinnen die een nieuwe bewoner kan horen.

Buurtfeest; meedraaien in de organisatie ervan.

Bezoek aan peuterspeelzaal of kinderdagverblijf ; organiseer een spelletje om aan mee te doen.

Bezoek aan school: organiseer een voorleesactiviteit om naar te luisteren of al zelf te doen. Organiseer een teken-handvaardigheid activiteit om bij te helpen: hiervoor is weinig taal nodig maar je hoort wel veel taal.

Bezoek een verpleegtehuis-bejaardenwoning. Laat foto's zien van eigen ouders of grootouders en maak een praatje, kan ook met handen en voeten. Laat helpen bij een activiteit zoals koffie schenken, knutselen of wandelen.

Help mee bij de voedselbank of kringloop. Laat zien dat niet iedereen een hoog salaris verdient en participeer in gesprekken.

Organiseer een simpel straattoernooi of wedstrijdje. Dus badminton in de straat; estafette; potje voetbal op een grasveldje of anderen dingen die wij in de zomer wel eens doen.

Wissel recepten en gerechten uit.

Vertel elke week iets in de plaatselijke krantjes: vandaag is aan het woord;.....

Bestaande bewoner Nuenen Iedereen heeft een bepaald beeld bij een naam of een land maar niet bij een persoon. Onbekendheid houdt dit beeld in stand, dus

Doe mee aan bovenstaande activiteiten; daar moet je dan wel van op de hoogte zijn

Groet iemand

Maak een praatje uit jezelf; vertel dat wij veel over het weer praten.

Is de taal moeilijk: pak er foto's bij

Vertel zelf aan de hand van foto's wie je ouders zijn en hoe je kinderen er uit zien; laat zien hoeveel ze voor je betekenen.

Vertel of teken uit hoe lang je gedaan hebt om te bereiken wat je hebt bereikt.

Vertel maar laat vooral zien op de plek zelf waar je vrijwillig actief bent: op donderdag help ik op de kinderboerderij: ga je een keer mee?

Wil je niet zelf beginnen? Wacht tot er contact wordt gelegd.

Breng een zelf gebakken cake

Vraag naar favoriete kleur van een van de kinderen; gewoon informeren naar simpele dingen.

Praat niet over de persoon tegen iemand anders waar de persoon bij staat. Dat doen we ook niet meer met andere doelgroepen.

Anders hoeft niet slecht te zijn. Wij hebben ook rare gewoontes.

Leg wel uit dat hier dingen doen zoals we die doen vanwege wetten en algemene afspraken.

Leg een grap uit als je merkt dat er niet gelachen wordt.

Valt het beeld mee: Vertel het aan anderen. Valt er iets tegen: Vertel het de mensen zelf.

Reactie:

De bovenstaande aanbevelingen hebben betrekking op de uitvoering. De gemeente heeft een stimulerende en faciliterende rol en kan gelegenheden creëren waarin mensen bij elkaar komen. Het is aan de huidige en nieuwe Nuenenaren om daadwerkelijk met elkaar in contact te treden. We hebben ruim 15 aanmelding van vrijwilligers ontvangen binnen het project. Mensen die taalmaatje willen worden of zich willen inzetten bij het regelen van allerlei zaken.